

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

4.23. İNTERNET ve TELEKONFERANS SİSTEMLERİNİN MYO’LARIN BİRİNCİ SINIFLARININ UZAKTAN ÖĞRETİM YAPMASI PROJESİNDEKİ ROLÜ

Prof. Dr. Asaf Varol

F.Ü. İletişim Fakültesi Dekanı

Öğr. Gör. Nurhayat Varol

F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi

ÖZET

İletişim araçlarının gelişmesi sayesinde son yıllarda uzaktan eğitim kavramı sıkça kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye’de 1990’lı yılların başında toplumun büyük bir kesimi İnternet’ten habersizdi. 1995’li yıllarda telekonferans, video konferans, uydu yayıncılığı kavramlarını, ancak konu ile ilgilenenler anlayabiliyordu. 2000’li yıllara girdiğimiz şu günlerde ise, yazılı ve görsel basında sık sık bu teknolojiler üzerinde konuşulabilmektedir.

Dünyadaki gelişmiş ülkelerin bir çoğu sanal ortamları kullanarak uzaktan eğitim vermektedirler. Dünyada, uzaktan eğitim sürdüren ülkelerin sayısı günden güne artmaktadır. İngiltere’de Open University, Amerika Birleşik Devletleri’nde 48 üyesi bulunan Ulusal Teknoloji Üniversitesi (National Technological University), Almanya’da Hagen Üniversitesi uzaktan eğitim çalışmalarını uzun yıllardır başarı ile yürüten üniversitelerden sadece birkaçıdır.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 31.07.2000 tarih, B.30.EÖB.0.00.00.03-06.02-1545-16339 sayılı yazısı ve Meslek Yüksekokullarının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yöntemi İle Okutulması Projesi (Taslak) hazırlanmış ve yakın gelecekte uygulanmaya alınması planlanmaktadır. Ancak taslak projede bazı çelişkiler yer almaktadır. Bu çalışmada taslak rapordaki çelişkiler ele alınacak ve bazı çözüm önerileri sunulacaktır.

1. DÜNYADA UZAKTAN EĞİTİM SÜRDÜREN BAZI ÜLKELERDEN ÖRNEKLER

Uzaktan öğretim uygulayan ülkeler arasında ABD, İngiltere ve Almanya önemli bir aşama kaydetmiştir. Bu ülkelerde uygulanan uzaktan eğitim ile bilgiler özet olarak aşağıda sunulmuştur [1,2,3].

1.1. NTU (National Technological University), ABD

YIL/AÇIKLAMA	FAALİYETİ
1984	Sekiz üniversitenin işbirliği ile sadece bir yüksek lisans programı açarak eğitim-öğretime başlamıştır.
1985	Haberleşme uydusu üzerinden düzenli olarak eğitim yayınlarına başlayan ilk üniversite olmuştur.
1986	İlk Yüksek Lisans derecesi vermiştir.
1989	Uydudaki kanal sayısını ikiden dörde çıkarmıştır.
1990	Yüksek lisans verdiği alanların sayısını beşten yediye çıkarmıştır. İnternet’i devreye almış ve mezun ettiği yüksek lisans öğrenci sayısı 100’e ulaşmıştır.
1992	Uyduda analogtan dijital yayına geçilmiştir.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

	NTU’la işbirliğine giren üniversite sayısı 45’e yükselmiştir.
1994	İşbirliği yapılan üniversite sayısı 47’e yükselmiştir. Bu üniversiteler farklı alanlarda değişik branşlarda uzaktan eğitim vermişlerdir.
1995	530 akademik kurs açılmış (4700 kayıtlı öğrenciye 22000 saat yayın yapılmıştır), 100000 kişiye toplam 3100 saat kısa süreli kurslar verilmiştir. Bu yıla kadar (1995 dahil) 811 kişiye MSc. Derecesi verilmiştir.
NTU ile işbirliği içerisinde yüksek lisans yürüten ABD’deki üniversiteler	NTU bünyesinde işbirliği içerisinde yüksek lisans programlarını yürüten üniversiteler: Arizona State, Boston, Clemson, Colorado State, Columbia, Cornell, The George Washington, Georgia Institute of Technology, GMI Engineering & Management Institute, Illinois Institute of Technology, Iowa State, Kansas State, Lehigh, Michigan State, Michigan Technological, New Jersey Institute of Technology, New Mexico State, North Carolina State, Northeastern, Oklahoma, Old Dominion, Purdue, Rensselaer Polytechnic Institute, Southern Methodist, The University of Alabama, University of Alaska at Fairbanks, The University of Arizona, University of California at Berkeley, University of California-Davis, University of Colorado at Boulder, University of Delaware, University of Florida, University of Idaho, University of Illinois

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

	at Urbana-Champaign, University of Kentucky, The University of Maryland College Park, University of Massachusetts at Amherst, The University of Michigan, University of Minnesota, University of Missouri-Rolla, The University of New Mexico, University of Notre Dame, University of South Carolina, University of Southern California, The University of Tennessee-Knoxville, University of Washington ve University of Wisconsin-Madison
Lisans Eğitimi	NTU’da henüz lisans eğitimi verilmemektedir.
Yüksek Lisans eğitimi yapılan branşlar	Kimya Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği, Bilgisayar Bilimi, Elektrik Mühendisliği, Mühendislik Yönetimi, Çevresel Sistem Yönetimi, Zararlı Atıklar Yönetimi, Uluslararası MBA, Teknoloji Yönetimi, Üretim Sistemleri Mühendisliği, Malzeme Bilimi ve Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Yazılım Mühendisliği, Sistem Mühendisliği ve Transport Sistem Mühendisliği olmak üzere toplam 15 branşta yüksek lisans eğitimi yaptırılmaktadır.
Doktora eğitimi	Doktora derecesi vermek için henüz bir planları bulunmamaktadır.
Kullandığı araçlar	Uydu üzerinden yayın, televizyon, İnternet, CD, Video kaset, basılı dokümanlar vb.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

2.2. Open University, İngiltere

YIL/AÇIKLAMA	FAALİYETİ
1968	Açık Üniversitenin Open University) kuruluşu
1971	Öğrenci kaydını aldığı yıl. İngiltere’nin en büyük üniversitesi. 1997/98 öğretim yılında 200000 öğrencisi bulunuyordu.
Eğitim alanları	Open University; lisans (undergraduate), postgraduate ve mesleki (professional) alanlarda uzaktan eğitim vermektedir.
Verilen diplomalar ve unvanlar	Lisans dereceleri (BA gibi), Araştırma dereceleri (Bphil, Mphil, PhD), Yüksek Lisans (MA, MBA, MSc) dereceler alınabilmektedir. Toplam 91 başlıkta (Bachelor of Laws, Computing and Mathematical Science, Humanities with Art History and Literature, Matural Science with Chemistry, Social Policy, Technology gibi) unvan verilmektedir.
Merkezleri	İngiltere dışında Avusturya, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Almanya, İtalya, İspanya, İsviçre, Fransa, Yunanistan, İrlanda Cumhuriyeti gibi ülkelerde merkezleri yer almaktadır.
Kullandığı araçlar	Radyo, Televizyon, İnternet, CD, Video kaset, basılı dokümanlar vb.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

2.3. Hagen FernUniversität, Almanya

1974	a. Üniversitenin kuruluş tarihi
1975/76 Akademi k Yılı	Almanya’nın Nordrhein-Westfalen eyaletinde kış semestrisinde 1300 öğrenci ile eğitime başlamıştır.
Amacı	70’li yılların başlarında Federal Almanya’daki eğitim sektörünün, süratle artan öğrenci sayısını karşılamaktan uzak kalacağı gerçeğinden hareket edilerek, çözüm olarak uzaktan eğitim gündeme gelmiştir. Bu amaçla uzaktan eğitim tartışılmış ve üniversiteler, konfederasyon, eyaletler ve hatta radyo yayını yapan kurumların da bu üniversite bünyesinde yer alması gerektiği yönünde farklı modeller geliştirilmiştir. Başlangıçta tüm eyaletlerin çok merkezli bir yapıda uzaktan eğitim konusunda birlikte hareket etmeleri düşünülmüş, ancak bu ortam sağlanamayınca Nordrhein-Wetsfalen eyaleti kendi başına bir merkezli bir model geliştirerek, Federal Almanya’da tek olan uzaktan eğitim üniversitesini kurmuştur.
Kullanılan araçlar	Uzaktan Eğitim Üniversitesi ile klasik bir üniversite arasındaki en büyük fark, öğretme yöntemlerinden kaynaklanmaktadır. Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nde seminerlerin yapıldığı yerler hariç tutulduğunda, ders dinleme merkezleri (sınıflar) <u>bulunmamaktadır</u> . Öğretim materyalleri öğrencilerin evine postalanmakta ve öğrenciler kendi başlarına çalışmaktadırlar. Derslerle ilgili olarak öğretim materyalleri yanında, o alanla ilgili ek bilgiler, literatürlerin listesi ve dersin amacını gösteren dokümanlar gönderilmektedir. Ayrıca öğrencilerin kendi başlarına belirli

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

	<p>bir süre zarfında çözmeleri amacıyla ödevler gönderilmektedir. Bu ödevler ilgili öğretim elemanları tarafından kontrol edilmekte ve gerekli düzeltmeler yapılarak, öğrenciye bildirilmektedir.</p> <p>Bu klasik yöntemle ilave olarak Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi, işitsel ve görsel elektronik araçlar yardımı ile de öğrencilerine hizmet götürmektedir. Örneğin WDR Televizyonu’nun 3. Programında uydu üzerinden eğitim verilmektedir. Son yıllarda ders materyalleri için CD-ROM’lar hazırlanmakta ve öğrencilere gönderilmektedir.</p> <p>Öğrenciler tarafından takip edilen kursların sınavları, diğer klasik üniversitelere benzer olarak yapılmaktadır. Örneğin Almanya’nın birçok sınav merkezinde, sınavlar görevliler denetiminde yürütülmektedir. Yabancı ülkelerde ise sınavlar, ya bu üniversitenin temsilciliği varsa orada, yoksa Goethe-Enstitü’lerinde yapılmaktadır. Hagen Uzaktan Eğitim Üniversitesi’nin Almanya’nın her eyaletinde; ayrıca Avusturya, Macaristan ve İsviçre’de eğitim merkezleri bulunmaktadır.</p>
Öğrenci ve Öğretim Üyesi kapasitesi	<p>Üniversitedeki öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır. Üniversitenin öğrenci alımına başladığı tarihten sonraki 10. yıl sonunda 25000 ve 20. yılın sonunda ise 56000 öğrenci kayıt yaptırmıştır.</p>

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

2. TÜRKİYE’DE UZAKTAN EĞİTİM

Türkiye’de ilk uzaktan eğitim uygulaması 1974 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak faaliyete geçirilen YAYKUR ile başlayan mektupla öğretim olup, 1981 yılında bu kuruma kayıtlı öğrenci sayısı 10000 civarında idi. Bu öğrenciler daha sonra Anadolu Üniversitesi’ne bağlı olarak faaliyete geçirilen ve İngiltere’deki Open University modelini uygulayan Açıköğretim Fakültesi’ne devredilmişti [4,5].

Çağdaş iletişim araçlarını kullanarak uzaktan öğretim yapan kurumlarımız arasında bazı üniversitelerimiz ile Milli Eğitim Bakanlığı’nın Açık Lise programlarını görüyoruz. Eskişehir’de Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi yıllardır TRT’nin vericileri üzerinden (TRT4) uzaktan eğitimi sürdürmektedir.

Fırat Üniversitesi ise 1992 de kurmuş olduğu FIRAT RTV üzerinden bilgisayar alanında sertifika programları düzenleyen ve 2 Ekim 1992 tarihinden beri kesintisiz her gün yerel yayın yapan birime sahiptir. Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi binası içerisinde kurulan ve RTÜK’ten lisanslı kapalı devre televizyonu sayesinde de laboratuvarlar ve stüdyoda bulunan öğrencilere bazı derslerde uzaktan eğitim programları yürütülmektedir [6,7,8,9,10,11].

1998 Ağustos’u ile birlikte Fırat Üniversitesi Rektörlüğünün Genel Koordinatörlüğünde Atatürk, Fırat, İnönü, Kafkas ve Yüzüncü Yıl Üniversitelerinin oluşturdukları “Ortak Girişim” aracılığı ile yürütülen ve GAP’tan sonra bölgedeki en büyük proje olmaya aday Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamında, Doğu Anadolu Bölgesi’ndeki üniversiteler arasında telekonferans ve İnternet sistemlerinin kurulması planlanmıştır. Bu proje Devletimizin en etkin birimleri arasında yer alan ve geleceğin planlarının yapıldığı kuruluşlarından birisi olan Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı’nca desteklenmekte ve bölgenin problemlerinin

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

çözülmesi, bölgenin gelişmesinin sağlanması ve Türkiye’ye olan katkısını artırılmasının yollarından birinin de bölgedeki üniversiteler arasında telekonferans ve İnternet sistemleri kurularak uzaktan eğitimin canlandırılması ile gerçekleşebileceğini; DPT dolaylı olarak teyit etmiş bulunmaktadır. FIRAT TV bu sistemin önemli bir parçası olarak hizmet verecektir [12].

ODTÜ Enformatik Enstitüsü ise birkaç yıldan beri İnternet ortamını kullanarak uzaktan eğitimi sürdüren bir diğer üniversitemizdir. Diğer bazı üniversitelerimiz de kurdukları radyo ve televizyonlar üzerinden çeşitli eğitim programlarını sürdürmektedir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 14 Aralık 1999 tarihli ve 23906 sayılı Resmi Gazetede “Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Yönetmeliğini” yayımlayarak, üniversiteler arasında eğitim alanında işbirliği ve aynı zamanda üniversiteye giremeyen öğrencilere yeni kontenjanlar yaratmayı planlaması, uzaktan eğitim yönteminin yüz yüze eğitim karşısındaki gücünün, kolaylığının ve öğrenci başına maliyetinin düşüklüğünün sonucudur. Bugün eğitim amacıyla İnternet, uydu, televizyon, radyo, telekonferans, video konferans vb yöntemlerin tümü, gelişmiş ülkelerde yaygın olarak kullanılmakta ve bu yöntemlerle yapılan eğitim, ülkelerinin sınırlarının dışına taşmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarında iletişim ve bilgi teknolojilerine dayalı uzaktan eğitim ve enformatik alanlarında, eğitim-öğretim imkanlarının planlanması ve eğitim etkinliğinin artırılması maksadıyla, üniversitelerle işbirliği içinde araştırma, inceleme ve değerlendirmeler yaparak Yükseköğretim Kuruluna önerilerde bulunmak üzere 1 Mart 2000 Tarih, 23980 Sayılı Resmi Gazete’de “Enformatik Milli Komitesi Yönetmeliği” yayımlanmıştır.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

Bilkent ve İstanbul Üniversiteleri Telekonferans sistemini kullanarak uzaktan eğitimi yürüten diğer üniversitelerimizdendir. 18 Eylül 2000 tarihinde İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi arasında boardcasting (İstanbul Üniversitesi’ndeki elektronik tahta içeriğinin Harran Üniversitesi’ndeki elektronik tahtaya aynen aktarılması yöntemi) sistemi ile uzaktan eğitim yapmaya başlamışlardır.

Bilgi Üniversitesi İnternet üzerinden MBA programını açmak için çalışmalarını hızla yürütmektedir.

3. MESLEK YÜKSEKOKULLARININ MEVCUT DURUMU

Birçok Meslek Yüksekokullarının açılması, maalesef plansız ve programsız gerçekleşmiştir. Fiziki alt yapısı olmadan ve öğretim elemanı sağlanmadan politik baskılar sonucunda açılan Meslek Yüksekokullarımızda kaliteli eğitim yapıldığını söylemek mümkün değildir. Bazı ilçelerimizde açılan Meslek Yüksekokullarının buldukları ilçelerdeki yaşam koşulları yüzünden, bazı programlarda üç dört öğrenci ile derslerin yürütüldüğü bilinmektedir.

Mevcut 412 Meslek Yüksekokullarından 1983-1997 yılları arasında Dünya Bankasından temin edilen fonlarla geliştirilen 30 meslek yüksekokulu hariç tutulduğunda, diğerlerinin donanım ve eleman yönünden arzu edilenin çok gerisinde kaldığı bilinmektedir.

YÖK/Dünya Bankası Endüstriyel Eğitim Projeleri kapsamında bulunan Meslek Yüksekokulları ile Fırat, Gazi ve Marmara Üniversiteleri bünyesinde yer alan Teknik Eğitim ve Mesleki Eğitim Fakülteleri donanım açısından çok iyi konuma gelmişlerdir. Bu birimlerimizin öğretim elemanlarının önemli bir bölümü yurtdışına gönderilerek eğitimden geçirilmişlerdir.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

Teknik Eğitim Fakültesi bünyesinde bulunan öğretim elemanlarının büyük bir bölümü lisansüstü eğitimlerini sürdürerek kariyer yapma imkanlarını bulurken, maalesef aynı gelişmeyi Meslek Yüksekokullarında görmek mümkün olamamıştır. Meslek Yüksekokullarının öğretim görevlileri yurtdışına gidince yabancı dilleri ve mesleki bilgileri gelişmiş ve sanayiden kendilerine çok cazip teklifler gelmiştir. Bir kısım Meslek Yüksekokulu öğretim görevlileri, buldukları üniversite bünyesinde lisansüstü çalışmalar yapmak istemiş, ancak yönetim bu fırsatı da vermeyince üniversiteden ayrılmışlardır.

Meslek Yüksekokullarımızın büyük bir bölümü çıkmaz bir sokak içerisinde yol bulmaya çalışmaktadır. Mevcut temayüller devam edecek olursa, Meslek Yüksekokullarının gelişmesi mümkün görünmemektedir. Bu açıdan ele alındığında hem kaliteyi yükseltmek hem de Meslek Yüksekokullarında eğitim gören öğrenci sayısını 2005 yılında 644000 seviyelerine çıkartmak için iletişim alanındaki yeni teknolojilerin süratle devreye alınması zorunluluğu bulunmaktadır. Mevcut imkanlarla soruna çözüm bulmak, ancak Uzaktan Eğitim yöntemleri ile olabilir.

4. MESLEK YÜKSEKOKULLARININ BİRİNCİ SINIFLARININ UZAKTAN ÖĞRETİM YÖNTEMİ İLE OKUTULMASI PROJESİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının ilgi a) da gönderdiği yazı ve ilgi b) eki, kayda değerdir. Ancak taslak proje önerisi incelendiğinde bazı eksikliklerin ve çelişkilerin yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Aşağıda bu konular işlenecektir.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

4.1. MYO Uzaktan Öğretim Projesi Sayfa IV “Proje Özeti” Bölümü Paragraf 3

Mevcut Durum:

“Halihazırda MYO’larda okutulan 270 ayrı programın ve bununla ilgili derslerin Anadolu Üniversitesi tarafından tek tek hazırlanarak öğrencilerin hizmetine sunulması olanaksızdır. Bu nedenle 270 MYO programı 6 ana program gurubuna bölünmüş olup öğrenciler yerleştirildikleri bölümlere göre bu 6 ana program gurubunun birinde eğitim-öğretim göreceklendir. Bu programlar şunlardır.

Elektrik-Elektronik grubu, Kimya grubu, Makine grubu, İnşaat grubu, Tarım grubu, İktisadi ve idari Programlar grubu”

Öneri:

Meslek Yüksekokullarının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yöntemi İle Okutulması işleminin sadece Anadolu Üniversitesi tarafından yapılmasının önerilmesi yanlıştır. Çünkü Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi genelde sosyal branşlarda programlar yürütmüş ve televizyon ağırlıklıdır. Uzaktan eğitim için İnternet, Telekonferans, Videokonferans gibi diğer birçok yeni teknolojiler söz konusudur. Teknik branşlarda eğitim veren birçok üniversitemiz (Örneğin ODTÜ, İTÜ, Bilkent, Boğaziçi, İstanbul, Fırat Üniversiteleri ve diğerleri) İnternet, telekonferans, videokonferans yöntemleri ile teknik bazı alanlarda başarı ile uzaktan eğitimi sürdürdükleri bilinmektedir. O halde deneyimi olan birkaç üniversitenin bir araya gelerek aralarında oluşturacakları Ortak Girişim ile bu tür bir programı birlikte yürütölmeleri daha uygun olacaktır.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 14 Aralık 1999 tarihli ve 23906 sayılı Resmi Gazetede “Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Yönetmeliğini” ve 1

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

Mart 2000 Tarih, 23980 Sayılı Resmi Gazetede “Enformatik Milli Komitesi Yönetmeliği” yayımlanmıştır. Bu iki yönetmelik uzaktan öğretimin çalışma ilkelerini zaten belirlemiş durumdadır. Meslek Yüksekokullarının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yöntemi ile okutulmasının koordinasyonu “Enformatik Milli Komitesi” tarafından yapılmalıdır.

Elektrik-Elektronik grubu, Kimya grubu, Makine grubu, İnşaat grubu, Tarım grubu, İktisadi ve idari Programlar olarak oluşturulan 6 ana grup yeterli değildir. Bilişim yazılımları ve teknolojileri başlı başına bir sektör konumuna gelmiştir. Bu saha dinamik olup sürekli yenilik gerekmektedir. İletişim alanında da gelişmeler çok hızlıdır. Bu nedenle “Bilişim-İletişim grubu” diye yeni bir grup oluşturulmalı ve böylece grup sayısı 7’ye çıkartılmalıdır.

Bilişim-İletişim Grubu içerisinde Meslek Yüksekokullarında yer alan aşağıdaki programlar yer almalıdır:

- Bilgisayar Donanımı
- Bilgisayar Destekli Tasarım
- Bilgisayar Operatörlüğü ve Teknikerliği
- Bilgisayarlı Muhasebe ve Vergi Uygulama
- Bilgisayar Destekli Muhasebe
- Bilgisayar Programcılığı
- Bilgisayar ve Enformasyon Sistemleri
- Haberleşme
- Haberleşme Teknolojisi
- Halkla İlişkiler

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

F. HALKLA İLİŞKİLER VE REKLAMCILIK

Masa Üstü Yayıncılık

Radyo Televizyon Programcılığı

Radyo TV Yayıncılığı

Reklamcılık Yönetimi

Telekomünikasyon

4.2. Sayfa 23 “5. Projenin İşleyiş Şekli” Paragraf 3:

Mevcut Durum:

“Birinci sınıfta yoğunluklu olarak teorik dersler okutulacak, ikinci sınıfta ise öğrenciler tamamen uygulama eğitimi yapacaklardır. Bu amaçla ikinci sınıfın teorik derslerinin büyük bir bölümü birinci sınıfa aktarılarak öğrencilerin ikinci sınıfta tamamen uygulama ağırlıklı bir eğitim-öğretim görmeleri sağlanmış olacaktır” denilmektedir.

Öneri:

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi birinci sınıfta yoğunluklu olarak teorik derslerin okutulması düşünülmektedir. MYO Teknik Programlarının büyük bir bölümünde her ders uygulama ağırlıklı olarak yürütülmektedir. Teorik dersler birinci sınıfa alınıp uzaktan eğitim şeklinde yürütüldüğünde ikinci sınıfa sadece uygulamalı dersler kalacaktır. Teorik dersler zaten sınıf ortamında yapılmakta dolayısıyla atölye ve laboratuvar mekanları teorik dersler için kullanılmamaktadır. Diğer bir deyimle teorik derslerin birinci sınıfa alınması ve uzaktan eğitim şeklinde yürütülmesi, atölye ve laboratuvar mekanlarının daha fazla süre ile kullanılmasına büyük fayda sağlamayacaktır.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

Meslek Yüksekokullarında atölye ve laboratuvar derslerinin yürütülmesinde sürekli problemler yaşanmaktadır. Problemlerin asıl nedeni uygulama saatlerine ödenen ders ücretlerindeki sınırlılıktır. Mevcut uygulamaya göre bir öğretim elemanı ancak 10 saatlik uygulama dersini ders yüküne saydırabilmekte veya ücretini alabilmektedir. Bu nedenle öğretim elemanlarının büyük bir bölümü atölye ve laboratuvar derslerine girmek istememektedirler. Teorik dersler ile uygulama dersleri dengeleştirilerek öğretim elemanlarına ders dağılımı yapılarak, uygulama derslerinden olan kayıpları kısmen giderilmekte idi.

Her öğretim elemanı zorunlu ders yükünü karşılayacak kadar uygulamalı ders almak isteyecektir. Zorunlu ders yükü haricinde öğretim elemanlarına ek ders verdimek, ancak kendileri kabul ettiği takdirde gerçekleştirilebilir. Uzaktan Öğretim başladığında teorik dersleri ellerinden alınacak öğretim elemanlarının tamamen uygulama derslerine yönelmeleri, ancak uygulama derslerine konulan 10 saatlik sınırın kaldırılması halinde mümkün olabilir.

MYO’daki teknik derslerin büyük bir bölümünde önce teorik ders anlatılmakta, hemen müteakip saatlerde ise uygulaması yaptırılmaktadır. Bu yöntem sayesinde teorik bilgilerin anında uygulama çalışmalarıyla pekişmesi sağlanabilmektedir. Yeni önerilen sistemde ise teorik derslerin tümü birinci sınıfta verileceği için, ikinci yılda öğrenci MYO’daki atölye veya laboratuvara girdiğinde teorik derslerde işlenen konuları unutmuş olabilecektir. Uygulama derslerinde verim fazlasıyla düşebileceği göz ardı edilmemelidir.

Atölye ve laboratuvar imkanlarının artırılması için yarıyıl tatilleri ve yaz dönemlerindeki boşlukların kullanılması önerilir.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

4.3. Sayfa 28 “Öğrencilerin Yerleştirilmesi” Paragraf 3 “İkinci seçenek”

Mevcut Durum:

“Birinci Seçenek: Öğrenciler okuyacakları meslek yüksekokullarını ve bu yüksekokulların programlarını üniversite girişte tercihleri arasında gösterirler, bu öğrenciler yerleştirildikleri programın özelliğine göre uzaktan öğretimin teknik veya sosyal bilimler programlarında bir yıl okurlar, başarılı olanlar bir yıl önce yerleştirildikleri meslek yüksekokullarına kayıtlarını yaptırırlar.”

“İkinci Seçenek: Meslek Yüksekokullarında okumak isteyen adaylar üniversiteye girişte uzaktan öğretimin teknik ve sosyal bilimler programlarını, hangi üniversitenin hangi programında okuyacakları bilgisine sahip olmadan, tercihleri arasında gösterirler, bu adaylar teknik veya sosyal bilimler ile ilgili önceden belirlenen kontenjanlara yerleştirilirler. Uzaktan öğretimde 1. sınıfın sonunda başarılı olan öğrencilerden meslek yüksekokulu ve program tercihi alınmak ve 1. sınıftaki not ortalamaları da göz önünde tutulmak suretiyle meslek yüksekokulların 2. sınıflarına yerleştirilme yapılır.”

Öneri:

Yukarıda belirtilen “Birinci Seçenek”, 1. sınıfta başarısız öğrenci sayısının fazla olması durumunda Meslek Yüksekokullarının 2. sınıflarında kontenjanların dolmamasına neden olabilecektir. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi’nde okuyan binlerce öğrencinin bir-iki dersten dahi yıllarca beklemek zorunda kaldıklarına şahit olabiliyoruz. Bu durum sonucunda 1. sınıfta her yıl bekleyen öğrenci sayısında hızlı artış olacaktır. Dolayısıyla ikinci sınıfta yüz yüze eğitimde kontenjanlar açık kalabilecektir.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

İkinci seçenekte ise hangi Meslek Yüksekokulunda okuyacağını bilmeden uzaktan eğitimi tercih etmek isteyenlerin sayısında azalma olabilecektir. Çünkü 1. sınıfta uzaktan eğitim şeklinde okuyacak öğrenciler, eğer yıllarca başarısız olup bilahare 1. sınıfa geçerlerse ve daha sonra da yapılan sıralamada Meslek Yüksekokuluna giremezlerse, bu duruma karşı birçok şikayet durumları ortaya çıkabilir ve bu projenin başarılı sürdürülmesine engel olabilir.

Dolayısıyla yukarıda önerilen her iki seçeneğin dezavantajları bulunmaktadır. İkinci Seçeneğin Birinci Seçenek karşısında daha dezavantajlı olduğu görülmektedir. İlk etapta Birinci Seçenek uygulanmalıdır. Kontenjan açığını önlemek için, birkaç dersten borçlu 2. sınıfa geçme yöntemi uygulanabilir. Yani örneğin Uzaktan Eğitim şeklinde sürdürülen birinci sınıf öğrencilerinin kaç dersten en fazla başarısız oldukları, istatistiksel olarak incelenir ve örneğin 3 dersten başarısız olanların daha çok olduğu görülüyorsa, üç derse kadar borçlu 2. sınıfa geçiş sağlanır. Borçlu 2. sınıfa geçenler için yoğunlaştırılmış sınav programları uygulanarak, başaran öğrenci sayısı artırılabilir.

4.4. Sayfa 30. “8. Programlar” Paragraf 1:

Mevcut Durum:

“Ortak dersler (Türk dili, yabancı dil, AİT, bilgisayar, mesleğe giriş vb) dir.”

Öneri:

Teknik programların birinci sınıflarında yukarıda verilen dersler haricinde Matematik, Fizik ve Kimya gibi temel derslerin yer aldığı teknik programların sayısı çok fazladır. O nedenle uzaktan eğitimle matematik, fizik ve kimya gibi dersler de okutulabilir. Bilgisayar Destekli Eğitim kapsamında hazırlanmış yazılımlar bu amaçla kullanılabilir. Temel

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

Bilgisayar dersleri İnternet veya televizyon ortamlarında tamamen uzaktan eğitim şeklinde yürütülebilir.

4.5. Sayfa 42. “9. Öğretim Süreçleri- Metotları”

Mevcut Durum:

“9. Öğretim Süreçleri-Metotları” bölümünde uzaktan eğitimin tamamen Anadolu Üniversitesi tarafından yürütülmesini öngörmektedir.

Öneri:

Doğu Anadolu Projesini yürütmekte olan Atatürk, Fırat, İnönü, Kafkas ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri arasında DPT Müsteşarlığınca Telekonferans ve İnternet’e dayalı sisteminin kurulması planlanmıştır. Atatürk, Fırat, İnönü, Kafkas ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri arasında kurulacak bu sistem sayesinde normal eğitimde görülen eksikliklerin uzaktan eğitim ile giderilebileceği, bu bağlamda bu üniversitelere bağlı Meslek Yüksekokulları için de telekonferans sistemi ile birinci sınıfları için uzaktan eğitim uygulanabilecektir. İnternet üzerinden ders materyalleri hazırlanacak, ödevlerin takibi e-posta vb. yöntemlerle yürütülecektir.

Meslek Yüksekokulları için sadece Anadolu Üniversitesi tarafından yürütülen bir uzaktan öğretim sistemi yerine, Doğu Anadolu Projesinde olduğu gibi bölgesel mekanlar da göz önüne alınarak birkaç üniversitenin bir araya gelerek uzaktan öğretim yapması daha isabetli olacaktır. Bölgesel anlamda üniversiteler arasında oluşturulacak Ortak Girişimler arasındaki koordinasyonu “Enformatik Milli Komitesi” yürütebilir. Ortak Girişimlerin uzaktan eğitim için kullanacakları ortamları kendileri belirleyebilmelidirler. Örneğin bir Ortak Girişim telekonferans sistemini esas alarak web, CD, kitap vs kullanırken, diğer bir Ortak Girişim İnternet ağırlıklı veya Anadolu Üniversitesi’nin yaptığı gibi televizyon ağırlıklı yürütebilir. Ortak Girişimlerin kullanacakları yöntemler, rekabet ortamını geliştirecek ve daha

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

kaliteli eğitim için mücadele verilecektir. Oysa uzaktan eğitimi sadece Anadolu Üniversitesi yapacak olursa Açıköğretim Fakültesi örneğinde olduğu gibi tekelleşme meydana gelebilecek ve kaliteli bir uzaktan eğitim ortamı ortaya çıkmayabilecektir.

SONUÇ

Yukarıda sunulan önerilerin göz önüne alınması halinde Meslek Yüksekokullarının birinci sınıflarının telekonferans ve İnternet’e dayalı uzaktan eğitim şeklinde sürdürülmesi mümkündür.

Meslek Yüksekokullarının birinci sınıflarının uzaktan öğretim ile eğitim-öğretimlerini sürdürmeleri olumlu bir düşüncedir. Ancak bu işlemin sadece Anadolu Üniversitesi tarafından yürütülmesi; rekabetçi ve kaliteli bir öğretimin yapılmasını engelleyebilir.

Bir çok üniversitemizde birkaç yıldan beri farklı ortamlar kullanılarak ders bazında uzaktan eğitim sürdürülmekte ve bazı üniversitelerimiz kendi aralarında (örneğin İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi gibi) ikili ilişkilere girmiş bulunmaktadır. ODTÜ Enformatik Enstitüsü, İTÜ UZEM Projesi, Fırat Üniversitesi FIRAT RTV, İnternet ve telekonferans sistemlerine ait çalışmalarını yürütmektedir. Bu nedenle bir tek üniversite tarafından yürütülen uzaktan öğretim sistemi yerine, ABD örneğinde olduğu gibi farklı üniversitelerin bir araya gelerek oluşturacakları Ortak Girişimler tarafından farklı uzaktan eğitim ortamları kullanılarak yapılacak uzaktan öğretim, daha kaliteli ve rekabete dayalı bir ortam yaratabilir.

Uzaktan Eğitim için oluşturulan Ortak Girişimler arasındaki koordinasyon “YÖK Enformatik Milli Komitesi” tarafından yürütülmelidir.

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

Her Ortak Girişim kendine bağlı Meslek Yüksekokullarındaki tüm eğitim ve öğretimi, Enformatik Milli Komitesi denetiminde kendisi organize etmeli ve yürütmelidir.

Fırat Üniversitesi olarak YÖK/Dünya Bankası Endüstriyel Eğitim Projelerinden faydalanan hem Teknik Eğitim Fakültesine hem de Meslek Yüksekokuluna sahip nadir üniversitelerimizden biridir. 1992 Yılından beri kendi yerel televizyonunu kurarak bilgisayar alanında sertifika programları düzenlemiştir. Yürüttüğü Doğu Anadolu Projesi (DAP) Genel Koordinatörlüğü görevi sayesinde Atatürk, Fırat, İnönü, Kafkas ve Yüzüncü Yıl üniversiteleri arasında telekonferans ve İnternet sistemlerini kurma çalışmalarını sürmektedir. Bu proje tamamlandığında Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yer alan Meslek Yüksekokullarının birinci sınıfları için uzaktan eğitim uygulanabilir.

Varol, N.; Varol, A.: "İnternet'in M.Y.O.'larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü", Inet-tr'2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

KAYNAKÇA

[1] VAROL, A.; VAROL, N.: ABD'de Uydu İle Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim, 1998.Kış, S.17-21

[2] VAROL, A.: Uydu İle Uzaktan Eğitim, Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu, 24-26 Eylül 1997, Elazığ, S: 146-158

[3] VAROL, A.; VAROL, N.: Almanya'da Uzaktan Eğitim Üniversitesi, Uzaktan Eğitim, 1998 Yaz 1999 Kış, S: 30-35

[4] KUNÇ, Ş.; VAROL, A.: 21. Yüzyıl Eğitiminde Teknoloji Kullanımı ve Mesleki Teknik Eğitim, Endüstriyel Teknoloji, Bilimsel ve Teknik Dergi, Cilt 1, Sayı 1, Kasım 1994, S:41-46

[5] VAROL, A.: Televizyon-Telekonferans ve İnternet Sistemlerinin Uzaktan Eğitim Amaçlı Kullanımı, Türkiye 1. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu, 12-15 Kasım 1996, Bildiriler Kitabı, S: 659-667

[6] VAROL, A.: Televizyonla Uzaktan Eğitim ve Mahalli Radyo ve Televizyon Kuruluşlarının Sıkıntıları, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi VI, 1997, S: 145-157

[7] Varol, A.; Kunç, Ş.: "Uydu Yayın Teorisi ve Fırat Televizyon Yayınları", Fırat Üniversitesi Araştırma Fonu Proje Raporu (FÜNAF No.56), 1993.

[8] VAROL, A.: Televizyon Yayın Sistemi, Konutbirlik, Sayı: 108, Nisan 1993, S:22-23, İstanbul

[9] VAROL, A.; KUNÇ, Ş.: Fırat Televizyonu Yayın Sistemi, Fırat Üniversitesi, Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, Cilt:5, Sayı:1, S:118-131, 1993, Elazığ

Varol, N.; Varol, A.: “İnternet’in M.Y.O.’larının Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yapması Projesindeki Rolü”, Inet-tr’2000, 9-11 Kasım 2000, İstanbul

[10] İSBİR, E., G.; VAROL, A.: Distance Learning Goals of Fırat University, Distance Education, Summer 1997, 42-44

[11] VAROL, A.: 3984 Sayılı Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ve Fırat Televizyon Yayınları, Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu I, F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi, 22-23 Haziran 1995, Elazığ, Cilt: Teknik Bilimler, S:15-21

[12] İSBİR, E. G.; VAROL, A.: Doğu Anadolu Projesi (DAP) ve İletişim, Bilişim’99, 15-19 Aralık 1999, İstanbul, S.:22-27